

Testiklarnas herravälde

Hjördis Levin, *Testiklarnas herravälde*, Akademilitteratur, Stockholm 1986

I sin bok *Testiklarnas herravälde*, driver Hjördis Levin tesen, stick i stäv mot vad vi vant oss att uppfatta som riktigt, att feminism i bemärkelsen kvinnofrigörelse och sexliberalism är oförenliga storheter. Med stöd av en amerikansk forskare, Kathleen Barry¹ driver hon tesen att vårt samhälle är genomsyrat av kulturell sadism. Därmed menar hon: "En social form av sadism som består av praktiker som uppmuntrar och stöder sexuellt våld definierat som normalt beteende. Barry anser att pornografin är den kulturella sadismens ideologi och att den tjänar till att ständigt hålla vid liv den uppfattningen som säger att mannen njuter av att dominera och plåga och kvinnan av att domineras och plågas och att allt detta är fullt i sin ordning."²

Hjördis Levin, idéhistoriker och kvinnoforskare, leder den kulturella sadismens rötter tillbaka till markis de Sade, som levde 1749–1814. Hon ser honom som den förste sexliberalen.

Med den starkes rätt hävdar han alla mäns sexuella rätt till alla kvinnor. Kvinnan skall underkasta sig mannen. Ja, hon njuter av underkastelsen. Ty mäns plikt och rätt är att på alla tänkbara sätt tillfredsställa sina lustar. I den sexuella utlevsens namn är våldtäkt, tortyr t o m barnamord tillåtet.

De Sade levde som han lärde. Han piskade, pissade på, bajsade på, torterade och våldtog kvinnor, förnedrade och förödmjukade dem. 27 år av sitt långa liv satt han i fängelse dömd för diverse sedlig-

hetsbrott. Men vad har de Sade med vår tids sexualmoral att göra?

Viktorianismens hemlighetsmakeri ser Levin som en reaktion på den öppenhet kring sexualitet som de Sades alla skandaler åstadkom. Men, viktigare är, menar hon, att de Sade, eller snarare mytbildningen och hemlighetsmakeriet kring hans person och böcker inspirerade och påverkade konstnärer och författare, inte bara våldspornografer, bland vilka hans alster blev stilbildande, utan också det finkulturella etablissemanget. När erkända författare i sina alster sprider en sadistisk människosyn, om än i konstnärlig form, bidrar de till det som den norske idéhistorikern Stein Fauskevåg³ kallat "litterär sadism", dvs "innehållet i deras alster dras ut, bearbetas och omarbetas för att återkomma i smutslitteratur och pornografi".

de Sade förklädd

Den sexualideologi som Freud och Havelock Ellis skapade är, menar Hjördis Levin, bara en förfining av de Sades modell. Sexologen Ellis idéer har via Van der Veldes bok: *Det fulländade äktenskapet* getts en enorm spridning bland allmänheten.

De Sade, Freud och Ellis har alla tre den föreställningen:

1. Att den manliga sexualiteten är starkare och måste levas ut
2. Att den kvinnliga naturen är masochistisk, dvs hon njuter av att underkasta sig mannens dominans och sexualitet
3. Att kvinnans motstånd, hennes "Nej" egentligen är ett "Ja", som ingår i spelet för att upphetsa mannen

Levin hävdar, väl kategoriskt tycker jag, att i stort sett alla sexliberaler, uttalat eller outtalat har förespråkats en sexuell frigörelse helt på mannens villkor.

Ja, säger hon, idag lever vi "de frigjorda" under ett nytt tvång. Tvånget att prestera ett oändligt antal orgasmer genom genitalknull minst två till tre gånger i veckan. Uppfyller vi inte normen förpassas vi till de onormalas och ömkansvärdas vrå.

För hundra år sedan stred feminister mot prostitution och dubbelmoral och för rätten till sin egen kropp. Många valde bort man och äktenskap, då de uppfattade att livet hade andra väsentliga värden att erbjuda.

Dessa kvinnor har framställts som sexualfientliga, pryda puritaner. Enligt Hjördis Levin är detta en total vrångbild. Att tvingas välja mellan åttioårsradikalernas "fria kärlek" och Ellen Keys idealiserade och romantiserade kärlekslära måste vara lika omöjligt som att välja mellan pest eller kolera, Scylla eller Karybdis. Och dessa kvinnor visste att de, om de valde det ärbara äktenskapets förmynderi, riskerade att utsätta både sig själva och sin avkomma för syfilissmitta.

Cirkeln är sluten, säger Levin, gonorré, klamydia, livmodercancer, blodpropp, hormonrubbingar, livslång sterilitet och nu risken för aidssmitta, är vi beredda att betala *det* priset för vår sexuella frihet?

Avhållsamhet alternativet

Mitt huvudintryck av boken är positivt. Den har gett mig en ökad respekt för de första generationernas feminister, gett mig en fullgod förklaring till

varför de handlade som de gjorde. Den har med pinsam tydlighet pekat på det drag av sadism som finns i vår kultur och vars yttersta konsekvens är den våg av våld och pornografi som dagligen väller över oss.

Men boken lider av vissa ensidigheter. I sin iver att föra sin tes i bevis har hon en benägenhet att dra alla sexliberaler över en kam. Varför snubblar hon annars så hastigt förbi namn som: Hinke Bergegren, Ottar och Gustav Johnsson, vilkas insatser inte entydigt låter sig klämmas in i den antifeministiska mallen. Inte en rad står det om de tyska lesbiska feministernas samarbete med Magnus Hirschfeldt och hans organisation WHK (Wissenschaftlich Humanitäre Komitee) och hans i Berlin upprättade sexualforskningsinstitut.⁴

Förvisso var 20- och 30-talens sexliberaler påverkade av sin tids arvshygieniska och rasbiologiska läror, men det ger oss inte rätten att döma dem utifrån vår tids kunskap om nazistiska övergrepp och vetenskapliga landvinningar inom genetiken. Jag uppfattar inte att Hjärdis Levin fördömer, men väl insinuerar.

Väl ensidig är hon också när hon beskriver det reformarbete på 40-talet som ledde fram till obligatorisk sexualupplysning i skolorna. Och när hon skriver om 60-talens sexliberaler är hon synnerligen bitsk och elak. Det hon skriver är i sak rätt, men som Hans Nestius påpekar⁵ förtiger hon så pass viktiga inslag som: kampen för fri abort och kampen för en ökad förståelse för de homosexuella.

Men, fri abort, preventivmedels- och sexualupplysning och en ökad förståelse för de homosexuellas situation, detta vill jag inte vara utan. Och dessa landvinningar har vi

framförallt vår tids sexualliberaler att tacka för.

Den väg som Hjärdis Levin visar på som ett alternativ till den utlösningsfixerade sexualitetens är avhållsamhetens. Det finns andra val. Enligt *Hite-rapporten*⁶ finner många kvinnor en glädje och njutning i onanin. Den lesbiska kärleken som ett alternativ nämner hon heller inte. Kanske av taktiska skäl, boken har redan kritiserats hårt av många recensenter. Kvantitetsinriktade orgasmräknande sexprofeter har ju försäkrat att tillståndet i landet är gott. När drygt 50% av Sveriges kvinnor får sina stipulerade orgasmer, (kanske samma grupp som lydigt äter socialstyrelsens 6-8 brödskiivor?), finns väl ingen anledning att klaga? En övervintande 60-talsliberal utbrister förtvivlat i *AB*⁷ att han blivit klitoris slav. Kanske känner han patriarkatets murar rämna av Levins bok?

Ewa Wallén

NOTER

- 1 Barry Kathleen: *Female sexual slavery*. Englewood Cliffs 1979.
- 2 Levin: s. 191-192
- 3 Fauskevåg Stein: *Sade i surrealismen*. Universitetet i Oslo. Institutt for idéhistorie 1977
- 4 Se i *Homofile-myter og virkelighet*, Pax 1978. Kapitlet: "Den homofile bevegelsens historie og strategi for frigøring".
- 5 AB 30.5.86 H Nestius: "Alla tycker om sex utom 'sexforskaren'".
- 6 *Hite-rapporten; 3000 kvinnor om sex och sexliv*, Tidens förlag 76
- 7 AB 18.7.86 H Nestius: "Hjärdis har fel - männen blev klitoris slavar"

Kvinnor i exil

Gabriele Kreis, *Frauen im Exil. Dichtung und Wirklichkeit*, Düsseldorf (claassen) 1984.

"Dagen såg ut att arta sig väl. För en vecka sedan hade hans tappra och charmiga hustru fått arbete på ett kontor som tillfällig kopist (...). När hon gick lämnade hon tio franc på bordet (...)"

Denna beskrivning av en emigrantvardag är tagen ur den tyska exilförfattaren Alfred Kantorowicz' (1899-1979) essäsamling *In unserem Lager ist Deutschland* (1936) och kunde stå som något av ett motto för Gabriele Kreis' mycket personliga exposé över kvinnliga emigranternas liv, ett liv som vanligtvis framlevdes i skuggan av en man. Kreis är utan tvivel ute i ett ytterst angeläget ärende: en första inmutning av de nazi-förföljda kvinnornas roll i överlevnadsstrategiernas djungel.

Med avstamp i exillitteraturens kvinnogestalter, samtliga projektioner av manliga författarsubjekt, beger sig författarinnan ut för att mäta sanningshalten, eller kanske hellre sannolikhetsgraden, i dessa fiktiva kvinnors öden, i förhållande till faktiska kvinnliga emigrantöden. Är Anna Trautwein (som begår självmord) och Ilse Benjamin (som förvandlas från den Slösaktiga till den Uppoffrande) i Lion Feuchtwangers roman *Exil* sannolika? Är Susanna Rotteck, hon som byter män mot pengar och pass i Bruno Franks roman *Der Reisepass* någorlunda representativ? Fanns det många som Marion von Kammer i Klaus Manns *Der Vulkan*, en självständig, politiskt engagerad kvinna som både lever och överlever? Var verklighetens kvinnliga emi-